ק: אלמנה ניזונת פרק אחד עשר כתובות

אגרת בקורת. הא דתנן כפ"ק דב"מ (דף כ.) אגרות שוס ואגרות מזון רגיל ר"מ לומר מדלא קאמר שטרי שוס שטרי מזון כדאמר שטרי חליצה ומאזנין שטרי בירורין נראה לו דקרי אגרת מה שב"ד שנמקום זה שולחין אגרותיו לב"ד אחר לשוס ולמזון לפלוני אבל הכא לא אפשר לפרושי הכי ועיל בשלהי אף על פי (דף סד.) כותבים אגרת מנרש על אלוסה. מ"ר: **אלו** דברים שאין מבריזין עליהם העבדים והשטרות והמטלטלים. אית לן לאוקמא הני מטלטלין ושטרות כגון שיחמדן לה לכתובה א"נ דתפסן מחיים דאי לאו הכי לא גביא לה לא אשה ולא בעל חוב: **והאילונית** אין לה כתובה. ואין לדייק הא גיטא בעיא כדפרישית בפרק המדיר (לעיל עב.)[1]: **ולא** מזונות. לא תימא שניה דאין לה מזונות ה"מ לאחר מיתה אבל מחיים אית לה דהשתא אלמנה לכ"ג דאית לה לאחר מיתה אית לה מחיים דלמא מתעכב גביה כדאמרי' ביש מוחרות (ינמות דף פה. ופס) כ"ש הך דלית לה לאחר מיתה [דמחיים נמי לית לה] ולא תימא נמי דמחיים לית לה אבל לאחר מיתה אית לה כאלמנה לכ"ג דהא בהדיא קתני ביש מוחרות (נ"ז שם) אלמנה לכ"ג אית לה מזונות שניה אין לה מזונות ויש לה מזונות דקאמר הייט בעל כרחך לאחר מיתה ודומיא דהכי אמרינן בשניה דאין לה: **ולא** בלאות. במקום אחר פרש"י מה שנותר משחקי הבנדים ואומר רבי דא"כ ה"ל למימר בלאותיה קיימין כדאמרינן בכל דוכתא לעיל בפ' אע"פ (דף פג:) ועוד הא בלאות הייט בעל כרחיה מה שבלה ולא השחקים שנותרו דאמרינן בגמרא דממאנת אי לאיתנהו אידי ואידי שקלה. מ"ר[2]: **רב** תני קמנה יוצאה בגט. פי' בתמני':

אינה צריכה להמתין. להכיא דקטנה בשלמי ד' אחין (ינמות דף לד: ופס) דמיתלפא בגדולה הכא שאני דמיאונה מוכיח עליה: תניא

כל דזבין מבי דינא אדעתא למיפק ליה קלא הוא דזבין קמ"ל: רשב"ג אומר כו': ועד כמה אמר רב הונא בר יהודה אמר רב ששת עד פלגא תניא נמי הכי אמר רשב"ג ב"ד שמכרו שוה מאתים במנה או שוה מנה במאתים מכרן קיים אמר אמימר משמיה דרב יוסף [6]א"ר שמכרו בלא הכרזה נעשו כמי שטעו בדבר משנה וחוזרין נעשו ודאי טעו דתנן [6]ב שום היתומין שלשים יום [7]ושום ההקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב אי מהתיא הוה אמינא ה"מ שליח אבל ב"ד לא קמ"ל איתיביה רב אשי לאמימר שום הדיינין שפחתו שתות או הותירו שתות מכרן בטל הא שוה בשוה מכרן קיים מאי לאו דלא אכרוז לא בדאכרוז הא מדסיפא בדאכרוז הוי רישא בדלא אכרוז דקתני סיפא אם עשו אגרת בקורת אפי' מכרו שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה מכרן קיים אלא לעולם בדלא אכרוז ולא קשיא [8]כאן בדברים שמכריזין עליהן כאן בדברים שאין מכריזין עליהן [9]ואלו הן דברים שאין מכריזין עליהן העבדים והמטלטלין והשטרות עבדים טעמא מאי שמא ישמעו ויברחו מטלטלין ושטרות שמא יגנבו [10]ואיבעיא אימא כאן בשעה שמכריזין כאן בשעה שאין מכריזין [11]דאמרי נהרדעי לכרגא למזוני ולקבורה מזבנינן בלא אכרזתא [12]ואב"א כאן במקום שמכריזין כאן במקום שאין מכריזין דאמר רב נחמן מעולם לא עשו אגרת בקורת בנהרדעא סבור מינה משום דבקיאי בשומא א"ל רב יוסף בר מניומי לדידי מיפרשא לי מיניה דרב נחמן משום דקרו להו בני אכלי נכסי דאכרזתא אמר רב יהודה אמר שמואל מטלטלין של יתומים שמין אותן ומוכרין אותן לאלתר רב חסדא אמר אבימי מוכרין אותן לשוקים ולא פליגי הא [13]דמיקרב שוקא הא דמרחק שוקא רב כהנא הוה בידיה שברא דרב משרשיא בר חילקאי יתמא שהייה עד ריגלא אמר אע"ג דנפל ביה איצצתא מייתי זוזא חריפא רבינא הוה בידיה חמרא דרבינא זוטי יתמא בר אחתיה הוה לדידיה נמי חמרא הוה קמסיק ליה לסיכרא אתא לקמיה דרב אשי א"ל מהו לאמטויי בהדן א"ל זיל לא עדיף מדידך: **מתני'** [14]הממאנת השניה [15]והאילונית אין להן כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות אם מתחלה נשאה לשם אילונית יש לה כתובה [16]אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר יש להם כתובה: **גמ'** רב תני קטנה יוצאה בגט אין לה כתובה וכל שכן ממאנת שמואל תני ממאנת אין לה כתובה אבל יוצאה בגט יש לה כתובה ואזדא שמואל לטעמיה דאמר שמואל ממאנת [17]אין לה כתובה יוצאה בגט יש לה כתובה [18]ממאנת לא פסלה מן האחין [19]ולא פסלה מן הכהונה יוצאה בגט פסלה מן האחין ופסלה מן הכהונה [20]ממאנת אינה צריכה להמתין שלשה חדשים יוצאה

מתניתי שהרי בעלה מייב במזונותיה אלא שאם הלך למדינת הים ולוותה ואכלה ועמדה ומיאנה אינו משלם: **ולא בלאות.** שחקי בנדים שהביאה לו בשומא ולבשן הוא אינו מחזירן לה ביציאתה: **אלמנה לכהן גדול.** יש לה כתובה מפני שהיא פסולה וולדה פסול על ידי נשואין לפיכך אינה מרגילתו אלא הוא מרגילה ומשדלה לינשא לו לפיכך נקטו אותו ליתן כתובה: **גמ' רב תני קטנה היוצאה בגט אין לה כתובה.** קסבר אין נישואי קטנה אלא כמפותה בעלמא: **לא פסלה מן האחין.** שמותרת לקריביי כאנוסה וכמפותה דתנן (ינמות דף לז.) נושא אדם אנוסת אביו כו': **ולא פסלה מן הכהונה.** משום גרושה שאין אלו גילוסין אלא עקירת נשואין הרלשונים דאמרה אי אפשי בקדושי אמי: **ממאנת אינה צריכה להמתין שלשה חדשים.** לאחר מיאונה דעקרתינהו לנשואין ואינה בכלל שאר מקנות שנגזרו חכמים לכל שאר הנשואות שצריכות להמתין אחר יציאתן מבעליהן שלשה חדשים[21]: יוצאה

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פי"ב מהלכי מלוה ולוה הלכה י' טוש"ע אה"ע סי' קד סעיף ב וטוש"ע מ"מ סי' קו סעיף ג:

מח ב מיי' שם הלכה ח טוש"ע אה"ע שם סעיף א וטוש"ע מ"מ שם סעיף ה:

מט ג מיי' פ"ד מהלכי פרכון הלכה כז סמג עשין קלח:

נ ד ה ו ז ח מיי' פי"ב מהל' מלוה ולוה הלכי יא סמג עשין לד טוש"ע אה"ע סי' קד סעיף ד וטוש"ע מ"מ סי' קו סעיף ג:

נא ט מיי' פכ"ד מהל' אישות הלכה ה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' קטו סעיף ה [וסי' קנה סעיף י]:

נב י מיי' שם הלכה ב טוש"ע שם סי' קטו סעיף ד:

נג כ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

נד ל מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ה:

נה מ מיי' פי"ל מהל' גירושין הלכי ח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנה סעיף י:

נו נ מיי' שם הלכה טז סמג שם ועשין מח טוש"ע שם סעיף ומי' ו סעיף ב:

נז ס מיי' שם הלכה כב סמג שם טוש"ע שם סי' יג סעיף ו וסי' קנה סעיף י:

תוספות רי"ד

דהב"ד הן מוכרים בהכרזה קלא אית ליה ובטוח הוא הלוקח כיון שלא יצא עליו ערעור שוב לא יצא והו"ל כלוקח שלא באחריות דלא ליהדר איתמי קמ"ל דכתבינן ליה אחריות על היתומים מסתמא אע"פ שלא פי' להן הלוקח שבאחריות אני לוקח ומכאן יש להוכיח שראובן שמכר שדה לשמעון בסתם שלא פי' לו לא באחריות לא שלא באחריות שכותבים לו אחריות זבין ומה דאמרי' בשנים אוחזין עביד איניש דזבין ארעא ליומי דוקא בדתתם שטרא סתם ולוקח אמר ט"ס הוא דא"ל שלא כאחריות זבין ומ"ה לא כתבם לך אחריות ולא חלינן בט"ס. אבל כ"ז דלא כתיב שטרא דין הוא דליכתיב ליה אחריות אע"ג דהוה סתם דכל דזבין באחריות זבין דאע"ג דאמר שמואל דשיעבוד צריך לימלך דלמא תנאה הוה ביניהו למיזבן שלא באחריות אבל כ"ז לעולם דהוה המכר סתם כותבין לו אחריות דסתם מאן דזבין באחריות זבין עד דמפרש שלא באחריות: אמר אמימר משמיה דר"י ב"ר שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי שטעה בדבר משנה וחזרין פי' ואין אומרים מה שעשו עשוי וישלם מביתו אלא הדרי זביני שמכרן בטל ואע"פ שלא טעו דתנן בערכין שום היתומים לי' יום ושל הקדש ס' יום ומכרין עליהם בבוקר ובערב איתיבי' ר"א לאמימר שום הדיינים שפיחתו שתות או הותירו שתות מכרן בטל הא שוה בשוה קיים מאי לאו בדלא אכרז לא בדאכרז והא מדסיפא בדאכרז רישא בדלא אכרז דקתני סיפא אם עשו אגרת בקורות אפילו מכרו שוה ק' ברי' או שוה ר'

בק' מכרן קיים לא קשיא כאן בדברים שמכריזין עליהם כאן בדברים שאין מכריזין עליהן. פי' רישא דסתני' דמירי בדלא אכרז הוא בדברים שאין מכריזים עליהם ואלו הן דברים שאין מכריזין עליהן העבדים והשטרות והמטלטלין ושעמא מאי אמר עולא עבדים שמא ישמעו ויברחו מטלטלים ושטרות שמא יגנבו ואבע"א כאן בשעה שמכריזין עליהם כאן בשעה שאין מכריזין עליהן דא"נ לכרגא ולמזוני ולקבורה מוכרין בלא הכרזה. פי' שאין להם פנאי להמתין ימי משך הכרזה. ואב"ע כאן במקום שמכריזין כאן במקום שאין מכריזין דאר"נ מעולם לא עשו אגרת ביקורת בנהרדעא סבור מינה משום דבקיאין בשומא אריי ב"מ לדידי מפרשי מני דר"נ משום דקרי להו בני אכלי נכסי דאכרזתא. פי' זוזילא להו מילתא מפני שאין הבעלים מוכרים ברצונם: אריי א"ש משלטלין של יתומים שמים אותם ומוכרין אותם לאלתר ר"ח אמר אבימי מוליכים אותם לשוק. ולא פליגי הא דמיקרב ומא

מסורת הש"ס

מ) ערכין כח.: כ) לעיל פז. נעטין נב: כ"מ קח.: ג) ינמות קיג. [כ"מ סז.]. ד) [ינמות פד.]. ה) סס קח., ו) [ינמות לד: לה.]. ז) כ"י כ"מ. ח) [לעיל נא.]. ט) [ינמות לד:]. י) [ינמות לד:]. יא) [מד"ר על מגת]. כ) [וכ"ש תוס' ינמות פס. ותוס' ב"מ סז. ד"ה בלאות].

לעזי רש"י

אינרוי"ר. חדות, חריפות.

מוסף רש"י

שום היתומים שלשים יום. כ"ל היינדים לנכסי יתומים למיכרן להנוסן לנכסל מיב, שמין את הקרקע ומכרין לי' יוסי כל הרוצה ליקח יבא ויקח (שרבין כא:). לכרגא. לפרוע כסף גולגלתא למלך, ולמזוני. למזון אלמנה והכנסת שכ"ל מוכרין ונכסי יתומין ולקבורה. לקבור את המת (ב"מ קח: וכעי"ש לעיל פז:). מזבנינן. נכסי יתומים. בלא אכרזתא. לפי שאין פנאי (גיטין נב:) שאין שהות ומתון לדבר (לעיל פז:) המשוס רוחה דיומי לא מסהינן לחלקה פן יכעוס שוטר המלך. וקן תפרון מזונות ולכהין המת (ב"מ קח:). הממאנת. קטנה יתומה שהשלימה אמה לעשות אמרי חכמים יכולה למאן, דמן הכותב אין מעשה קטנה כלום, ואמה אינה יוכה בה לקדשם, וקנון הוא דתקון נשואין ליתומים שלא יעבוי בה מגבה הפקר ויפחרנה בעולה, והם אמרו דפנוי לה נמיאון, אין לה כתובה ולא מה שהמניסה לו נמזונותיה ומתאמן בכתובתה וכל שכן מתאים שמיקנו לאמה, משום דכבל כדחיה דפקח (ב"מ פז:). השניה. שניה לעריות שנזרו חכמים כפ"ב דינמות (כ.) אין לה כתובה, דקנסה הוא דקנסון לה מפני שמרגילתו עליה כדאמרינן בינמות (פס:). והאילונית. דוכיעתא דלא ילדה, לפון אינ, אין לה כתובה שמקנו טעות, דלמו אדעתא דהכי נשכה, ואע"ג דכי מחלה היא מזונה דילה למיפרה בידי עשות הוא, מחילה בטעות הוא, מחילה (ב"מ פז:). ולא בלאות. כנסים שנפלו לה בריבוסה אחר שנשאה, מקנו חכמים שהבעל אוכל פירות, ולה מיקנו מתחיתן שאם נפנים אייב לפדותה משלו, ואלו אף על פי שאין להם תקנת פירות, אם נפנים לא יפדנה, דלא קרעה בה ואמרינן לאיתנו, אפילו הכי לכסמלה לא יחזיר לה פירות שאכל (שם). ולא בלאות. הכנסים לו בגדים בנזוניתה, אפילו יש מהם קיימים לא יחזיר כלאמרינן (שם).

תוספות רי"ד (המשך)

דשוקא הא דמרחק: ר"ב הוה בידי' שברא דר"מ ב"ח יתמאי שהיי' עד ריגלא אמר אע"ג דהוה בי' איצצא כעין קיהא קצת ריגלא מייתי ליה זוזי חריפא שלא יהא צריך למכור בהקפה רבינא הוה בידיה חמרא דרבינא זוטי יתמי ב"א הוה לדידיה נמי חמרא הוה מסיק ליה לסכרא אתא לקמיה דר"א א"ל אי (מסקנא) (משהינא) ליה הכא דלמא מסיד ויחמיק מהו

למשקלי' בהדאי מי חיישינן לאונסא דארחי' אי לא א"ל דיל לא עדיף מדידך: **מתני'** הממאנת והשני' והאילונית אין להן כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות. ואם נשאה מתחילה לשם איילונית י"ל כתובה אלמנה לכ"ג ג"ח לכ"ה בו"ג לישראל בת ישראל לנו"מ י"ל כתובה. פי' ממאנת והשני' ואילונית א"ל כתובה הממאנת משום דמעצמה יוצאה ואילונית מפני שהוא מק"ש ושו' לעורה קנסוה כדאמרן בפ' י"ח מפני שהיא מרגילתו לנשואה שאינה מפסדת כלום בשואין הללו שאינה נפסלת בכך לכהונה ולדה נמי כשר: רב תני קטנה יוצאה בגט א"ל כתובה שאין מעשה קטנה כלום וכ"ש ממאנת ושמואל הני ממאנת א"ל כתובה אבל יוצאה בגט יש לה כתובה וקי"ל בשמואל כדיני ואזדא שמואל לטעמיה דא"ש ממאנת א"ל כתובה יוצאה בגט ד"ל כתובה ממאנת לא פסלה מן האחים ולא פסלה מן הכהונה יוצאה בגט פסלה מן האחין ופסלה מן הכהונה ממאנת א"צ להמתין ג' חדשים

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com